

Till

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

fi.esd.remissor@regeringskansliet.se

Remissvar avseende SOU (2023:4) "Posttjänster för hela slanten"

Fria Postoperatörers Förbund (FPF) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på ovanstående utredning.

Inledningsvis vill FPF tacka för möjligheten att yttra sig gällande utredningen (SOU 2023:4) och dess betänkande med tillhörande förslag för att finansiera framtidens samhällsomfattande posttjänst (nedan benämnd SOT).

FPF lämnar nedan ett eget yttrande men hänvisar också till remissvaret från "Arena för framtidens distribution" där FPF ingår.

Sammanfattningsvis kan utredningens förslag summeras i tre huvudsakliga förslag till åtgärder för att finansiera och reformera framtidens SOT

- i. **Statligt stöd** i syfte att finansiera det underskott som antas uppstå för den utpekade leverantören av SOT, i klartext Postnord. Förslaget avstyrks
- ii. **Ändring av dagens brevdefinition**. Brevet definieras idag av mått och vikt oavsett innehåll. Förslaget innebär att brevet skall definieras även av dess innehåll. Endast skriftligt innehåll skall tillåtas att skickas som brev. Annat innehåll gör med automatik att försändelsen definieras som paket. Förslaget avstyrks
- iii. **Utdelningskvalitén** föreslås mätas på tre (3) dagar istället för som idag två (2). 95% av breven skall således delas ut inom tre dagar istället för två. Förslaget tillstyrks

Nedan kommer FPF att bemöta och värdera dessa tre huvudsakliga förslag utifrån hur dessa skulle påverka FPF och dess medlemmars förutsättningar att effektivt bedriva konkurrens på postmarknaden.

FPF vill i detta sammanhang uppmärksamma att utredningen saknar en djupare analys av hur konkurrensen påverkas av utredningens förslag. FPF anser detta faktum vara anmärkningsvärt då postmarknaden är avreglerad och fri sedan trettio år. Att utredningen ägnar så lite utrymme åt att analysera och värdera effekterna på konkurrensen av de föreslagna åtgärderna anser FPF vara ett underbetyg till utredningen i sin helhet.

Statligt stöd

Utredningen föreslår att den utpekade leverantören av SOT skall kunna, under vissa förutsättningar, få statligt, ekonomiskt, stöd för SOT. I praktiken innebär detta att statligt ägda Postnord skall få ekonomiskt stöd för sin verksamhet (som i stor utsträckning utgör SOT) och detta utan att någon av Postnords konkurrenter får ta del av samma stöd.

För det första vill FPF ifrågasätta själva behovet av ekonomiskt stöd i sig. Postnords verksamhet är mycket lönsam vilket inte minst de senaste årens resultat visar. Postnords svenska verksamhet har de tre senaste åren (2020-2022) genererat ca 5 miljarder SEK i vinst. 2020 och 2021 var några av de bästa åren Postnord Sverige någonsin har haft. Postnords lönsamhet i det svenska bolaget visar med eftertryck att man klarar SOT utan statligt ekonomiskt stöd.

För det andra vill FPF ifrågasätta själva underlaget som utredningen har som grund för förslaget om statligt ekonomiskt stöd till Postnord. Underlaget vilar enkom på Postnords antaganden och prognoser för hur SOT kommer att påverka Postnords lönsamhet. FPF anser det anmärkningsvärt att utredningen så uppenbart litat på Postnords prognosarbete och estimat av SOTs framtida lönsamhet. Utredningen skriver själva i klartext att Postnords beräkningar av den framtida lönsamheten för SOT inte kunnat vidimeras av någon oberoende part. Därtill hänvisar utredningen till "Postnords affärshemligheter" och kan därför inte redogöra för hur dessa antaganden räknats fram. FPF anser detta vara mycket märkligt då det föreslagna statliga stödet får anses vara betydande. Förslaget stöd på uppemot 1 miljard årligen är som jämförelse mer än vad Postnords samtliga konkurrenter på brevområdet omsätter. Ytterligare en märklighet är att Postnord tillåts estimera en skälig vinst inom ramen för förslaget stöd. Konsekvensen av detta vore att skattebetalarna skulle finansiera en vinst till statliga Postnord, en vinst som med råde skulle överträffa den ackumulerade vinsten hos samtliga Postnords konkurrenter.

För det tredje anser FPF det mycket märkligt att Postnord tillåts beräkna framtidens kostnader och resultat för brevaffären utan att behöva räkna med den växande och mycket lönsamma paketbrevsaffären. Paketbrevet är som sagt en växande och lönsam affär för Postnord. Paketbrevet är enligt dagens definition ett brev och produceras i brevnätet och således delas ut av brevbärare. Samma brevbärare som också delar ut övriga brevprodukter. Synergien mellan produkterna i brevnätet är avsevärd och paketbrevet tillför en ansevärd intäkt som hjälper brevnätet till god lönsamhet för Postnord. Att paketbrevet inte skulle ingå i kalkylunderlaget skapar en skev och felaktig bild av hur brevaffären mår ekonomiskt. Att utredningen accepterat Postnords estimat överhuvudtaget som enda underlag är mycket märkligt men att prognoserna uteslutit paketbrevet får till och med anses överträffa ovan nämnd märklighet.

Sammantaget avstyrker FPF förslaget om statligt ekonomiskt stöd till den utpekade leverantören av SOT, dvs Postnord. Detta förslag riskerar eliminera den bräckliga konkurrens som uppstått sedan avregleringen av postmarknaden för trettio år sedan. Dessutom vilar förslaget på ett i stora stycken bristfälligt underlag där Postnord tillåts estimera sin egen framtida lönsamhet för SOT.

Ändring av dagens brevdefinition

Brevet definieras idag av enbart mått och vikt och något slags "kuvert eller omslag" samt vykort och liknande. Utredningen föreslår att framtidens brev enbart får innehålla "skriftligt meddelande". Syftet med detta förslag är att tydliggöra att "varor i brev" (enligt PTS benämning paketbrev) tillhör paketmarknaden och bättre hör hemma där då brevfrösendelser med varuinnehåll konkurrerar i huvudsak med övriga pakettjänster.

För det första anser FPF att utredningens analys av hur paketmarknaden fungerar och där paketbrevet anses konkurrera är bristfällig och i stora stycken felaktig. Paketbrevet konkurrerar inte i någon nämnvärd utsträckning med övriga pakettjänster. En viktig skillnad som utredaren förbiser eller i vart fall inte djupare analyserar är förutsättningarna (olika utdelningsnät) och därmed egenskaperna som olika paketprodukter på marknaden har. Här måste man också förstå skillnaden mellan utdelningsnäten, Brev vs Paket. Det är samma postoperatörer som konkurrerar om paketbrevet som också konkurrerar om breven med skriftligt innehåll.

Exempelvis har paketbrevet inte försäkring för innehållsvärdet, identifiering av mottagaren eller kvittens på mottagande. Alla dessa egenskaper finns på pakettjänster som levereras till ombud/paketbox/dörr. Paketmarknaden är således inte homogen där alla produkter och dess aktörer konkurrerar med alla andra produkter och aktörer på paketmarknaden.

Paketmarknaden är snarare heterogen och de olika aktörerna har sedan länge nischat in sig på olika segment av marknaden och där överlappningen inte är så stor som man utifrån sett kan tro.

För det andra skulle en ändring av brevdefinitionen enligt utredarens förslag vara mycket gynnsamt för Postnords konkurrenskraft avseende paketbrev. Och likaledes till förfång för Postnords konkurrenter. Det har varit, och är även framgent, fundamentalt för konkurrensen att paketbrev även fortsättningsvis ses av lagstiftaren som ett brev. Detta då produkten produceras som ett brev (i brevnätet av brevbärare) med tillhörande ekonomiska fördelar. En produkt som inte skulle bli föremål för reglering enligt postlagen men fortfarande kunde produceras kostnadseffektivt i brevnätet skulle högst sannolikt ytterligare minska förmågan för övriga brevoperatörer att konkurrera på lika villkor (och permanent omöjligt för renodlade logistikbolag att konkurrera med). Och detta samtidigt som paketbrevet fortsatt skulle förse brevnätet med stora och växande intäkter och lönsamhet och på så sätt tillföra ekonomisk stadga till övriga brevtjänster.

Allt detta ovanpå förslaget om statligt stöd för den samhällsomfattande brevtjänsten. För att uttrycka det milt, här har utredaren gått Postnords ärenden.

Sammantaget avstyrker FPF utredningens förslag att ändra brevdefinitionen. Dels för att grunden för detta förslag är en i stora stycken felaktig analys av paketmarknaden men dels också för att detta skulle gynna Postnord som fortsättningsvis kan producera en ökande volym paketbrev i ett mycket effektivt brevnät. Ett brevnät som ingen annan kan konkurrera med gällande volym och effektivitet.

Utdelningskvalitén

Utredaren föreslår att dagens kvalitetskrav, 95% utdelat inom två (2) arbetsdagar, utökas till tre (3) dagar. Syftet med detta förslag skulle vara att Postnord (utpekad leverantör av SOT) skulle kunna minska dels sina kostnader men också sin miljöpåverkan. Med dagens kvalitetskrav tvingas Postnord transportera en del brev med flyg för att leva upp till kravet. Förslaget att utöka ledtiden med en dag skulle således skapa bättre förutsättningar för Postnord att efterleva kvalitetskravet men också minska kostnaderna och miljöpåverkan.

FPF anser att detta är ett rimligt och godtagbart förslag från utredningen. Skälet till detta är att brevet som kommunikationskanal (där Postnord har en betydande marknadsandel) kan minska sina kostnader. Därtill kan brevet också minska sin miljöpåverkan vilket är positivt för brevaffärens och marknads fortlevnad.

Ett annat skäl till FPFs i grunden positiva syn på förslaget är att Postnords brevprodukt (1:a klass brev) närmar sig konkurrenternas erbjudande rent funktionellt. Det blir helt enkelt lättare att jämföra de olika aktörernas erbjudande på marknaden.

Här är också värt att notera att Postnord, som utpekad leverantör av SOT, sparar stora pengar på denna föreslagna förändring. Redan detta förslag om det genomförs innebär sannolikt en avsevärd avlastning för Postnords kostnader för SOT. Således kan detta förslag med fog anses vara fullt tillräckligt som finansiering av framtida SOT och ytterligare stöd i form av direkt skattefinansiering ej nödvändig.

Sammantaget tillstyrker FPF utredningens förslag om att utöka ledtiden för ett brev inom SOT till tre dagar i stället för som idag, två.

Avslutningsvis vill FPF än en gång tacka för förtroendet att yttra oss om utredningen. Som ovan tydliggörs i vårt yttrande lämnar den en hel del övrigt att önska. I synnerhet gällande effekterna på den bräckliga konkurrens inom postmarknaden som råder. I PTS senaste rapport "Svensk postmarknad 2023" belyser PTS hur konkurrensen långsamt men ändå förbättras. Den nyligen publicerade rapporten uppmärksammar också det faktum att numera har i princip alla mottagare av post i Sverige, ca 98%, minst två (2) operatörer som delar ut. Statliga Postnords argumentation sedan länge grundas i att Postnord är ensam operatör i stora delar av Sverige och att konkurrenterna enbart "plockar russin ur kakan" genom att inte etablera sig i glesbygd. PTS rapport "Svensk Postmarknad 2023" visar att Postnords argument inte stämmer. Verkligheten är att även Postnords konkurrenter är rikstäckande och konkurrerar med den statliga jätten i hela Sverige.

FPF anser att utredningens förslag riskerar underminera den försiktigt positiva utvecklingen som beskrivs i rapporten och istället gå mot en återmonopolisering av postmarknaden. Det kan inte vara en borgerlig regerings ambition. I synnerhet som det var en borgerlig regering som för trettio år sedan avreglerade samma postmarknad.

Dag som ovan

Håkan Malmros

Ordförande Fria Postoperatörers Förbund